TOLUNAY, A., 2000., Bir Kent Parkının Açıkhava Rekreasyonu Açısından Kullanım Özellikleri, Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi, Orman Bakanlığı Yayın No: 113, Enstitü Yayın No: 11, Sayı: 3,Sayfa: 66-79 Bolu, Türkiye.

BİR KENT PARKININ AÇIKHAVA REKREASYONU AÇISINDAN KULLANIM ÖZELLİKLERİ

The Recreational Usage Characteristics of An Urban Park

Yrd. Doç.Dr. Ahmet TOLUNAY[1]

ÖZ

Bu çalışma; bir kent parkının açık hava rekreasyonu etkinliklerindeki kullanım özelliklerini belirlemek amacıyla ele alınmıştır. Çalışmanın yürütüldüğü alan, Bolu İli kent merkezinde bulunan ve "Atatürk Orman Parkı" olarak bilinen bir rekreasyon alanıdır. Çalışma, anket uygulamaları ile yürütüldüğü için sosyolojik bir araştırma niteliği taşımaktadır.

ABSTRACT

This study has been carried out to define recreational usage characteristics of an urban park. "The Atatürk Forest Park" was selected in Bolu Province for this research purpose. This park is existing in city centrum and are being used for recreational demand. The research method of the study is based on questionnaires.

1. GİRİŞ

Rekreasyon; insanların çalışma dışı zamanlarda hoşlandıkları bir iş ile uğraşarak ruhsal ve bedensel açıdan yenilenmeleri olarak tanımlanabilir. Rekreasyon tek bir eylem ya da durgunluk halinden oluşabileceği gibi, birden fazla eylem ya da durgunluğu kapsayabilmektedir. Cherry rekreasyon eylemlerini; *(1) Ev içi eylemler, (2) Kapalı yer eylemleri, (3) Açıkhava eylemleri*, olarak boş zaman değerlendirmesi yönünden ele almaktadır (Akesen, 1978).

Ev içi eylemleri; bir barınma mekanında kitap okuma, müzik dinleme, özel hobileri yapma, şeklinde yapılan eylemler olup, fiziksel olarak bulunan ortam ile sınırlaması vardır. Kapalı yer eylemleri sinema, tiyatro, kapalı spor salonu gibi umuma açık yerlerde yapılan eylemler olup, ev içi rekreasyon eylemlerine nazaran fiziksel sınırları daha geniştir. Açıkhava eylemleri ise fiziksel sınır tanımayan eylemler olup, açık havada yapılan, insan istek ve arzularının özgürce tatmin edildiği ve sınırsız doyumun sağlandığı, örneğin; balık tutma, kamp kurma, doğa ziyaretleri gibi aktivitelerin yapıldığı eylemlerdir.

Rekreasyon eylemlerinin gerçekleştirildiği kaynaklar; *(1) Kapalı yer rekreasyon kaynakları, (2) Açıkhava rekreasyon kaynakları*, olarak iki ana başlıkta toplanmaktadır. Kapalı yer rekreasyon kaynakları adından da anlaşılacağı gibi, fiziksel olarak sınırlı ve kapalı ortam niteliği taşıyan rekreasyon kaynaklarıdır. Bu kaynaklar kapalı bir ev ortamından başlayarak sinema, tiyatro, kapalı spor salonu gibi, fiziksel olarak küçük ortamlardan büyük ortamlara kadar uzanmaktadır. İnsan istek ve arzularının tatmin edilmesi ve rekreasyonel

[1] S.D.Ü. Orman Fakültesi 32476 Atabey / ISPARTA

eylemin gerçekleşmesi için, bu tür kapalı mekanların düzenlenmesi ve dekore edilmesi rekreasyonel kullanımlar açısından gerekli olmaktadır.

Açıkhava rekreasyon kaynakları ise, fiziksel sınır tanımayan ve boyutları geniş alanları içeren rekreasyon kaynaklarıdır. Açıkhava rekreasyon kaynaklarının kuruluş yeri, özel nitelikleri, yararlanma biçimleri, zamanları ve süreçlerine göre üç şekli bulunmaktadır. Birinci ayrıma giren açıkhava rekreasyon kaynaklarının en önemli niteliği, bu kaynağı kullanacak olan kitlelerin çok yakınında yer almasıdır. Genellikle küçük alanları kaplayan bu tür kaynakların en önemli örnekleri, 1-2 ha' lık alanları içeren *belediye ya da kent parkları* oluşturmaktadır. Bunların yanında, özellikle okul ve çalışma saatleri arasında bulunan boş zamanlarda yararlanılan çocuk bahçeleri, çeşitli açıkhava oyun alanları, yüzme havuzları, piknik alanları, yerel parklar, hayvanat bahçeleri ve benzeri düzenlenmiş yerler, bu ayrım içerisinde yer alan açıkhava rekreasyon kaynaklarıdır.

Büyük çoğunluğu ormanlık alanlarda yer alan ikinci tip rekreasyon kaynaklarının en önemli niteliği ise, sahip oldukları eşsiz ve üstün doğal zenginliklerdir. Çok geniş alanları içeren bu kaynakların çoğunluğunu, başta ulusal parklar, ulusal anıtlar, tarihsel yerler, savaş alanları ve yaban hayatı alanları ile, benzeri doğal niteliklere sahip kaynakların oluşturduğu ulusal park sistemi meydana getirir. Ulusal park sistemine giren kaynaklar eşsiz manzara güzellikleri, bilimsel değerleri, ulusal tarihi önemleri ve diğer nitelikleri ile topluma geniş rekreasyon olanakları sağlarlar. Genellikle hafta sonu tatilleri ile daha uzun tatillerde kullanılan bu tip açıkhava rekreasyonu kaynakları, birinci tip kaynaklara kıyasla çok daha geniş alanları içerdikleri gibi, yoğun yerleşim bölgeleri dışında yer almaktadır.

Üçüncü ayrımı oluşturan açıkhava rekreasyon kaynakları, sahip oldukları nitelikleri nedeniyle birinci ve ikinci tip rekreasyon kaynaklarının arasında yer almaktadır. Ara tip diyebileceğimiz bu kaynakların doğal zenginlikleri, önemli ve üstün değildir. Alan itibariyle birinci tipe giren kaynaklardan büyüktürler. Genellikle günlük ve hafta sonu kullanımlarının egemen olduğu üçüncü tip rekreasyon kaynakları, yoğun yerleşim bölgelerinden ortalama 1-2 saatlik uzaklıkta bulunurlar. Yoğun kent merkezleri dışında fakat uzak olmayan büyük *belediye parkları* ve *oyun alanları* bu tip rekreasyon kaynaklarına örnek olarak gösterilebilir (Akesen, 1978).

Yukarıda üç ana tip ile ayrımı yapılan rekreasyon kaynakları açısından, ülkemiz zengin bir çeşitliliğe sahiptir. Bu kaynakların ülkemiz düzeyindeki dağılımı yeknesak olmasa bile, kentlerimiz rekreasyon kaynağı olarak en azından bir *"kent parkı"* na sahiptir.

Bolu İli ise ülkemizde bulunan kentler açısından, en zengin açıkhava rekreasyon kaynaklarına sahip bir ilimizdir. İlin popüler güzellikteki alanlarından olan; *Gölcük, Abant ve Yedigöller* gibi orman alanları, yıllardan beri açıkhava rekreasyonu aktiviteleri açısından bir kullanım objesidir. Anılan alanların açıkhava rekreasyonu açısından kullanımı günden güne zenginleşmiş ve hedef kitlesi tüm ülke insanları olan, orman alanları konumuna gelmiştir.

Bolu Yöresindeki açıkhava rekreasyonu kaynaklarının kullanım özelliklerinin belirlenmesine yönelik bilimsel araştırmalar son yıllarda yapılmaya

başlanmış ve *"Abant Tabiat Parkı"* ile *"Gölcük Orman İçi Dinlenme Yeri"* olarak bilinen alanların açıkhava rekreasyonu açısından kullanım özellikleri belirlenmiştir

Yukarıda ayrımı yapılan üç rekreasyon kaynağının tüm örneklerinin rastlandığı Bolu İlinde, birinci tip rekreasyon kaynaklarından olan *"kent parkları"* da bulunmakta ve bu parklardan birisi de *"Atatürk Orman Parkı"* olmaktadır. Anılan park Bolu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından, halkın kullanım ve istifadesine sunulmuş olup, sembolik bir giriş ücreti ile Bolu İli kent merkezinde ikamet eden kişilere hizmet vermektedir.

Bolu İlinde açıkhava rekreasyonu kullanımları açısından ikinci tip rekreasyon kaynakları kadar, birinci tip rekreasyon kaynaklarının da *(örneğin kent parkları)* belirgin bir yeri ve önemi bulunmaktadır. Bu nedenle bu tür rekreasyon kaynaklarının da kullanım özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Öte yandan Bolu Orman Bölge Müdürlüğü, yörede bulunan ikinci tip rekreasyon kaynaklarını *mesire yeri, orman içi dinlenme yeri, tabiat parkı, milli park* olarak halkın hizmetine sunmuştur. *Atatürk Orman Parkı* ise, birinci tip rekreasyon kaynağı olup, tipik bir kent parkı özelliği bulunmaktadır. Bu özellik nedeniyle parkın ikinci tip rekreasyon kaynaklarına göre kullanım farklılıklarının olup olmadığının öğrenilmesi, bu çalışma ile mümkün olabilecektir.

2. PARK ALANININ TANITIMI

Atatürk Orman Parkı, Bolu İli şehir merkezi içerisinde bulunan ve 104 448 m^2'lik bir alanı kapsayan bir kent parkıdır. Bu park, Bolu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından kent merkezinde ikametgah eden insanların gezinti ve dinlenme yeri gereksinmelerini karşılamak maksadıyla, 1985 yılında tesis edilmiştir.

Parkın estetik ve bilimsel değerler taşıyan bir özelliği bulunmamaktadır. Park içerisinde bulunan peyzaj elemanları, parkın tesis edildiği yıllarda oluşturulmuş ve kurulmuştur.

Park ziyaretçilere kullanım kolaylığı sunan yapı ve tesisleri bünyesinde içermektedir. Parkın çevresinde, parka toplu bir rekreasyon alanı görüntüsü veren çevre ihatası bulunmaktadır. Parka girişler düzenli bir şekilde, giriş kapılarından yapılabilmektedir.

Park içerisinde ziyaretçilerin, geldikleri araçları park edebilecekleri bir otopark ve ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri çeşme, tuvalet gibi tesisler bulunmaktadır. Ayrıca, yine park içerisinde ziyaretçilerin çeşitli açıkhava rekreasyonu aktivitelerini yapabilmelerini olanaklı kılan oturma ve dinlenme yerleri, gezinti ve yürüyüş yolları, çocuk oyun alanları yer almaktadır.

Atatürk Orman Parkı; Bolu İlinde yaşayan insanların, ilkbahar ve sonbaharın iklim açısından uygun olduğu günlerde ve özellikle yaz aylarında, kısa zaman süresi içerisinde ulaşarak, gezinti ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir rekreasyon alanıdır. Parkın bakımı ve işletilmesi Bolu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

3.MATERYAL VE METOT

3.1.Materyal

Çalışma konusuna özgü bilgilerin elde edilmesi maksadıyla literatür taraması yapılmış ve özellikle konuya yakın benzer araştırma çalışmalarından büyük ölçüde yararlanılmıştır (Akesen, 1978, 1983; Pehlivanoğlu, 1987).

Bu çalışmanın en önemli materyali, park alanında ziyaretçilere doldurması için verilen anket formudur. Bu anket formunun düzenlenmesinde, benzer araştırmalarda kullanılan anket sorularından yararlanıldığı gibi, park alanına ve yöreye özgü özel sorular da hazırlanmış ve anket formunda yer verilmiştir. Anket uygulamaları esnasında park alanında görev yapan personelden yararlanılmıştır. Ziyaretçilerin doldurdukları anket formlarının toplanması için, anket toplama kutuları hazırlanmış ve bunlar anket uygulamasının yapıldığı günlerde parkın ana giriş kapısına konulmuştur. Ayrıca ziyaretçilere anket uygulamaları hakkında bilgi veren duyuru levhaları da, çalışmanın materyalleri arasında bulunmaktadır.

3.2. Metot

Araştırma metodu, *gözlem ve anket çalışmaları* olarak ikiye ayrılmaktadır. Araştırma metodunun belirlenmesinde, konu ile ilgili benzer araştırmalara ait metot ve teknikler literatür taramasıyla incelenmiştir. Literatürde, açıkhava rekreasyonu eylemlerini yapan kitlelerin yapıları ve doğa ile olan ilişkileri *sosyolojik araştırmalarla* ortaya konulabileceği belirtilmektedir (Akesen, 1978). Ayrıca bu tür sosyolojik araştırmalarda çalışma konusu, kapsamı ve alanı gereği, bilinmesi ve öğrenilmesi istenilen hususların yer verildiği sorularla yapılan *anket çalışmalarının* faydalı olacağı tavsiye edilmektedir (Arı, 1971). Bu gerekçeler ile araştırma metodu içerisinde anket çalışmasının önem taşıyacağı düşünülerek, çalışma konusu ile ilgili anket sorularının ve bu sorulara ait seçeneklerin yer aldığı bir *anket formu* hazırlanmıştır.

Anket formunda yer verilen soru örnekleri ve cevap şıkları ile çalışma için elde edilecek bulgular şu başlıklarda toplanmaktadır:

(1) Park alanını kullanan ziyaretçi kitlenin demografik, sosyoekonomik ve kültürel yapısı,
(2) Park alanına gelen ziyaretçilerin bu alana nereden, hangi uzaklıktan ve hangi araçlar ile geldiği,
(3) Gelen ziyaretçilerin park alanını tercih sebepleri,
(4) Park alanında açıkhava rekreasyonu ile ilgili etkinlik çeşitleri, aktivite tercihleri ve açıkhava rekreasyonu eğilimleri,
(5) Park alanının çeşitli zaman kesitleri itibariyle kullanım yoğunluğu,
(6) Park alanına gelen ziyaretçilerin parasal harcama durumları,
(7) Çevredeki orman alanlarının hangi amaçlar ile işletilmesi ya da kullanılmasına ilişkin toplum tercihleri,

olmaktadır.

Anket uygulamaları esnasında ziyaretçilerin anket sorularını, herhangi bir etki altında kalmadan yanıtlamasına özen gösterilmiş ve ziyaretçilerin anket formlarını yalnız başına cevaplamaları tercih edilmiştir. Park alanının giriş kapısında, görevli memur tarafından ziyaretçilere anket formu verilmiş ve anket formunu alan ziyaretçinin formu doldurduktan sonra, anket kutularına atmaları istenmiştir. Ankete katılan ziyaretçilerin tümü rasgele seçilmiş kişilerden oluşmaktadır.

Anket çalışmaları için özel bir zaman çizelgesi hazırlanmamış ve anket uygulamaları ziyaretçi kitlelerin park alanını en yoğun kullandığı aylardan biri olan *Haziran* ayı içerisinde yapılmıştır.

Anket çalışmaları tamamlandıktan sonra kutular açılmış ve anket formlarının ayrım ve sayım işlemine geçilmiştir. Çalışmada ankete katılan toplam denek sayısı 100' dür. Bu katılım sayısı ile park alanının açık hava rekreasyonu açısından kullanım özelliklerinin belirlenebileceği düşünülmüş ve çalışmaya ait bulgular elde edilmiştir.

4. BULGULAR

(1) Parka gelen ziyaretçi kitlenin yaş kesitleri itibariyle dağılımı; % 50' si "14-25 yaş grubu", % 45' i "26-45 yaş grubu", % 3'ü "46-65 yaş grubu" ve % 2'si "65 ve yukarısı yaş grubu" olarak ortaya çıkmıştır. 14-25 yaş grubunun ağırlıklı olarak çokluğu, bu rekreasyon alanını *genç bir nüfus kitlesinin* kullandığını ortaya çıkarmaktadır.

(2) Eğitim durumu itibariyle ziyaretçi kitlenin yapısı; "İlkokul" % 11.2, "Ortaokul" % 17.4, "Lise/Meslek Lisesi" % 40.8 ve "Yüksekokul" % 30.6 olarak belirmektedir. Bu bulgu göstermektedir ki; parka gelen ziyaretçi kitle ağırlıklı olarak *lise ya da meslek lisesi ve yüksekokul eğitimi almış kişilerden* oluşmaktadır.

(3) Atatürk Orman Parkı'na açıkhava rekreasyonu aktiviteleri için gelen ziyaretçi kitlenin, bu park alanına geliş sıklığını belirlemek amacıyla sorulan soruya verdikleri yanıtlar; "İlk defa geliyorum" % 15.3, "Birkaç kez geldim" % 42.9, "Sık sık gelirim" % 25.5, "Sürekli geliyorum" % 16.3 olarak dağılmıştır. Bu dağılım, *park alanının henüz yeteri oranda sık ve sürekli kullanıma ulaşamadığını, fakat zaman kullanıcı ziyaretçi kitlesinin hızla artacağını* ortaya koymaktadır. Zira park alanına ilk defa ve birkaç kez gelenler azım sanmayacak orandadır.

(4) Parka gelen ziyaretçi kitlenin % 77.2'si, park alanına "yaya" olarak ulaşmaktadır. Her ne kadar ticari taksi ve özel oto ile park alanına gelen ziyaretçilerin de bulunmasına rağmen, *parkın şehir içerisinde yer alan tipik bir kent parkı niteliği taşıması, park alanına yaya olarak ulaşımı* olanaklı kılmaktadır.

(5) Parkı kullanan ziyaretçi kitlenin % 85.9'unun, parka geliş uzaklığı itibariyle "0-50 km." uzaklıktan gelmeleri*, bu park alanının Bolu İlinde oturan insanlarımız tarafından kullanıldığını* ortaya çıkarmaktadır.

(6) Parka gelen ziyaretçi kitle, "Bugün bir başka yeri değil de, neden bu park alanını tercih ettiniz?" sorusuna, % 32 oranında "Piknik yapmak, eğlenmek

ve dinlenmek gereksinimi" , % 16.8 oranında "Yörede açık hava dinlenme tesisleri bulunan uygun yerlerden biri olması", % 14.8 oranında "Monoton kent yaşamından ve sıkıntısından kurtularak, özgür bir ortamda temiz hava alma istek ve gereksinimi" ve % 14.0 oranında "Kente yakın olması ve ulaşım imkanlarının kolaylığı" şeklinde yanıtlar vermiştir. *Piknik yapmak, eğlenmek ve dinlenmek gereksiniminin ön plana çıkması, parkın ağırlıklı olarak bu amaç ile tercih edildiğini* ve bu tercih olayında parkın yakınlığı ve ulaşım imkanlarının kolaylığının etkili olduğu ortaya çıkmaktadır.

(7) Atatürk Orman Parkı'nı açıkhava rekreasyonu aktiviteleri için tercih eden ziyaretçi kitlenin, bu tercihini planlı bir şekilde yaptığı; "Parka gelmeyi önceden planlamış mıydınız?" sorusuna % 73.1 oranında "Evet, önceden planlayarak geldim" şeklinde yanıt vermesiyle ortaya çıkmaktadır. *Parka gelen ziyaretçi kişi, park alanına ilk defa geliyor olsa bile, Atatürk Orman Parkı'nın varlığından haberi vardır.*

(8) Park alanına gelen ziyaretçi kitleler, *bu ziyaretlerini ağırlıklı olarak aileleri* (% 56.3) ve arkadaş gruplarıyla (% 26.0) yapmaktadır. Bunların yanında okul gezisiyle gelen ziyaretçi grupları ve tek başlarına park alanına gelen kişiler de bulunmaktadır.

(9) Atatürk Orman Parkı'na gelen ziyaretçilerin parkta kalış sürelerinin belirlenmesi için sorulan soruya verdikleri yanıtlar; "0-2 saat" % 34.8, "2-4 saat" % 36.8 olarak en yoğun tercihler olarak ortaya çıkmıştır. Öte yandan "4-6 saat", "6-8 saat" ve "Bütün gün boyu" park alanını kullanan kişiler de bulunmaktadır. Fakat yanıtların *ağırlıklı olarak "0-2 saat" ve "2-4 saat" kalış sürelerinde yoğunlaşması*, park alanına gelen ziyaretçilerin ağırlıklı olarak bu kullanım sürelerini tercih edeceğini göstermektedir.

(10) Park alanına gelmeyi daha önceden planlayan ziyaretçiler, tercih ettikleri bir kalış süresiyle parktan yararlanmakta ve daha sonra geldikleri mekanlara geri dönmektedirler. "Parktan ayrıldıktan sonra nereye gitmeyi planlıyorsunuz?" sorusuna % 76.8 oranında "Bolu'dan, evimden geldiğim için evime döneceğim" şeklinde yanıt verilmesi, *parkın tipik bir kent parkı olarak Bolu kent insanına hizmet verdiğini* ortaya çıkarmaktadır.

(11) "Atatürk Orman Parkı'na hangi günlerde daha çok geliyorsunuz veya gelmeyi istersiniz?" sorusuna ankete katılan denekler; "Hafta sonu" % 39.8 , "Hafta içi" % 7.1, " Fark etmiyor" % 53.1 olarak yanıt vermişlerdir. Bu rakamlar, haftanın günleri içerisinde parkın kullanımında belirgin bir tercih bulunmadığını, tüm hafta boyunca parka ziyaretçilerin gelebileceğini, fakat *ziyaretçi kitlenin en yoğun olarak hafta sonlarında parka gelmek istediklerini* ortaya koymaktadır.

(12) Ankete katılan deneklerin % 87.0'si mevsimler itibariyle parka geliş zamanlarını *"Yaz mevsimi"* içerisinde yoğunlaşacağını belirtmektedirler.

(13) Gelen ziyaretçilerin parktaki parasal harcama durumunu ölçmek amacıyla yöneltilen "Burada kaldığınız sürede ortalama ne kadar harcama yaptınız?" sorusuna verilen yanıtlar; "Harcama yapmadım" % 38.0 ve "10.000 TL-50.000 TL" % 23.9 ve " 1.000 TL-10.000 TL" % 19.6 şeklindeki şıkları öne çıkarmıştır. Atatürk Orman Parkı'nda kır kahvesi ve satış büfelerinin olmaması, parka gelen ziyaretçilerin yiyeceklerini ve içeceklerini beraberinde getirmelerini

zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk, *"Harcama yapmadım"* şeklindeki tercihini öne çıkarmıştır.

(14) Parka gelen ziyaretçilerin parkta kaldıkları süre içerisinde, ne tür açıkhava rekreasyonu aktivitelerine yöneldiklerini belirlemek amacıyla sorulan soruya verilen yanıtlardan; "Oturma ve Sohbet" % 21.3, "Dinlenmek" % 17.2 olarak en yüksek değerleri almıştır. Bu rakamlar ziyaretçilerin *pasif açık hava rekreasyonu aktivitelerini tercih ettiklerini* göstermektedir.

(15) Ankete katılan denekler Atatürk Orman Parkı'nın kullanım kapasitesinin yeterli olup olmadığına ilişkin soruya; "Evet, yeterlidir" % 25.8, "Kısmen yeterlidir" % 38.1, "Hayır yerli değildir" %36.1 olarak yanıt vermişlerdir. Bu sonuç, *parkın kullanım alanı itibariyle yeterli, fakat bazı yapı ve tesisler açısından eksiklikleri olduğunu* ortaya koymaktadır.

(16) Atatürk Orman Parkı'nda ankete katılan denekler, "Bolu Yöresindeki ormanlar hangi amaçlar ile işletilmeli ?" sorusuna *"Toplumun dinlenme ve eğlenme gereksinmelerini karşıladıklarından mesire ve orman içi dinlenme yeri olarak işletilmeli ve kullanılmalıdır."* (% 33.3), şeklinde yanıt vermişler ve bu tercihi öne çıkarmışlardır. İkinci sırada yer alan tercih ise, % 20.7 oranıyla "Temiz hava ve su sağladıkları, ayrıca toprak erozyonunu önlediklerinden dolayı bu hizmetleri yerine getirecek şekilde işletilmelidir." olmaktadır.

5. ATATÜRK ORMAN PARKI 'NIN AÇIK HAVA REKREASYONU AÇISINDAN KULLANIM ÖZELLİKLERİ

Atatürk Orman Parkı'nı kullanan ziyaretçi kitle genç bir nüfus yapısına sahiptir. Parka gelen ziyaretçi kitle ağırlıklı olarak lise ya da meslek lisesi ve yüksekokul eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Park henüz yeteri oranda sık ve sürekli kullanıma ulaşamamıştır. Park alanına ilk defa ve birkaç kez gelenlerin azımsanmayacak oranda olması, zaman içerisinde ziyaretçi kitle sayısının hızla artacağını ortaya koymaktadır. Parkın şehir içerisinde yer alan tipik bir kent parkı niteliği taşıması, park alanına yaya olarak ulaşımı olanaklı kılmaktadır. Ziyaretçilerin geliş uzaklıklarının gösterdiği dağılım, bu rekreasyon alanının Bolu İlinde oturan insanlarımız tarafından kullanıldığını ortaya koymaktadır. Ziyaretçi kitlenin park alanını açıkhava rekreasyonu için tercih etmesinin nedeni; piknik yapmak, eğlenmek ve dinlenmek gereksinimi olarak belirmektedir. Parka gelen ziyaretçi kişi park alanına ilk defa geliyor olsa bile, daha önceden Atatürk Orman Parkı'nın varlığından haberi vardır. Park alanına gelen ziyaretçi kitleler, bu ziyaretlerini aileleri ve arkadaş gruplarıyla yapmaktadırlar. Ziyaretçilerin parkta kalış süreleri ağırlıklı olarak "2-4 saat" olmaktadır. Haftanın günleri olarak parkın kullanımında belirgin bir tercih bulunmamakta, fakat ziyaretlerin en yoğun kullanımlarının hafta sonlarında olduğu görülmektedir. Mevsimler itibariyle park alanına ziyaretler, yaz mevsimi içerisinde daha fazla yapılmaktadır. Parkta kır kahvesi ve çeşitli satış büfelerinin olmaması, parka gelen ziyaretçilerin yiyecek ve içeceklerini beraberinde getirmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle park alanı içerisinde doğrudan yapılmış bir harcama söz konusu olmamaktadır. Ziyaretçiler; oturma, sohbet ve dinlenmek olarak pasif

açıkhava rekreasyonu aktivitelerini tercih etmektedirler. Ziyaretçi kitle parkın kullanım itibariyle yeterli, bazı yapı ve tesisler açısından eksiklikleri olduğunu belirtmektedir. Ziyaretçiler Bolu Yöresindeki ormanların işletilme amacının, toplumun dinlenme ve eğlenme gereksinmelerini karşılayacak şekilde olmasını istemektedir.

6. SONUÇ

Bolu İli açıkhava rekreasyonu kaynakları açısından zengin bir ilimizdir. Yöre orman alanları açıkhava rekreasyonu potansiyelleri zengin olup, taşıdıkları görsel ve estetik değerleri yüksektir. Bu nedenle rekreasyonel talep bu alanlara doğru yönelmiştir. Çekim merkezi haline gelen bu alanların en önemlileri; *"Abant Tabiat Parkı", "Yedigöller Milli Parkı", "Gölcük Orman İçi Dinlenme Yeri"* ve *"Aladağ Yaylaları"* olmaktadır. Öte yandan, yöredeki doğal güzellikler tüm ülke insanları tarafından bilinmektedir. Bu nedenle, bu alanların kullanıcı hedef kitlesi, tüm ülke insanları olmaktadır. Geniş alanları kapsayan bu rekreasyon kaynakları, genellikle hafta sonu tatilleri veya daha uzun tatillerde kullanılmaktadır. Belirtilen rekreasyon kaynakları, Bolu İli yerleşim bölgesi dışında kalmaktadır. Rekreasyonel eylemleri gerçekleştirmek için çekim merkezi haline gelmiş bu rekreasyon alanlarının yanında, kullanıcı kitlelerinin hemen yakınında olan ve kısa sürelerde ulaşılabilen belediye ya da kent parkı gibi rekreasyon kaynaklarına da gereksinim vardır. Atatürk Orman Parkı bu özelliklere sahip bir kent parkıdır. Parkın, Bolu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından tesis edilerek, halkın kullanımına sunulması yerinde bir yaklaşım olmuştur. Parkın belirgin eksiklikleri olarak gözüken büfe ve kır kahvesi gibi tesisler tamamlandığında, Bolu İli kent merkezi halkı için vazgeçilmez bir rekreasyon alanı olacaktır.

KAYNAKÇA

AKESEN, A., 1978. *Türkiye'de Ulusal Parkların Açık Hava Rekreasyonu Yönünden Nitelikleri ve Sorunları (Örnek: Uludağ Ulusal Parkı)* , İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, No: 2484/262, İstanbul.

AKESEN, A., 1983. *Fethiye Yöresinde Rekreasyon Amacı İle Kullanılan Bazı Orman Alanlarında Rekreasyonel Talep Değerinin Belirlenmesi Üzerine Araştırmalar*, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, No: 3149/346, İstanbul.

ARI, O., 1971. *Türkiye'de Anket Metoduna Dayanan Sosyolojik Araştırmalar ve Uygulama Açısından Teori ve Uygulamalar*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, D-11, Ankara.

PEHLİVANOĞLU, M., 1987. *Belgrad Ormanlarının Açık Hava Rekreasyon Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Tespiti* (Çoğaltılmış Doktora Tezi), Ankara.